

Róma története a királyság és a köztársaság korában

Rhea Silvia ♡ Mars
Vesta-szűz

Romulus és Remus

Peter Paul Rubens
flamand festőművész
(*Liechtenstein
Museum, Bécs*)

9.A

2025. nov. 24.

?

TK 30. o.

capitoliumi anyafarkas – i. e. 5. sz. (?)

(reneszánsz kor: kiegészítik Romulusszal és Remusszal)

Róma, *Palazzo dei Conservatori*

capitoliumi anyafarkas – aktuálpolitika

Kolozsvár

?

Marosvásárhely

?

Mucius Scaevola Porsenna előtt

Rubens | *Szépművészeti Múzeum, Bp.*

en mit dem güt/durch zu tûn deren / die es geholffe
haben bößlich gewinën .

Vir? viij^o en v v^o li^o
Aspiceres pontem auderet quia vellere cocles.
Et fluvium vinculis innaret cloelia ruptis.
Von Cloelia das l capl.

?

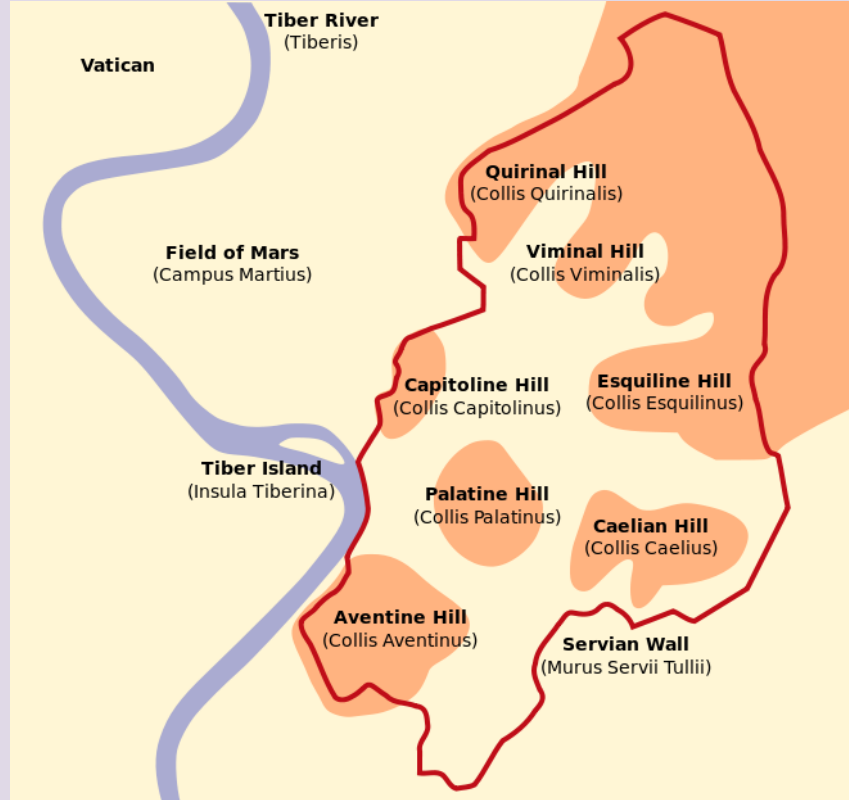
Cloelia

(1473. évi ősnyomtatvány)

- Kr. e. 753 – 510: királyság
L ?
- 510 – Kr. e. 31: köztársaság
L ?
- Kr. e. 31 – Kr. u. 476: császárság

1. Róma a királyság korában

- 7 domb →
- 7 király

2. Köztársaság

a) patriciusok és plebejusok küzdelme
egyik állomása (vö. TK 32. o./Livius):

494 – secessio → Mons Sacer
Menenius Agrippa
néptribunusok – ?

szecesszió új / fő értelme – ?

Zebegeeny, r. kat. templom
(Kós Károly, 1908–1909)

Iparművészeti Múzeum
(Lechner Ödön, Pártos Gyula, 1896)

?

szecesszió: 19. század végi
historizmusellenes, gazdag díszítést
alkalmazó, növényi ornamentikus és
népi motívumokat használó művészeti
irányzat

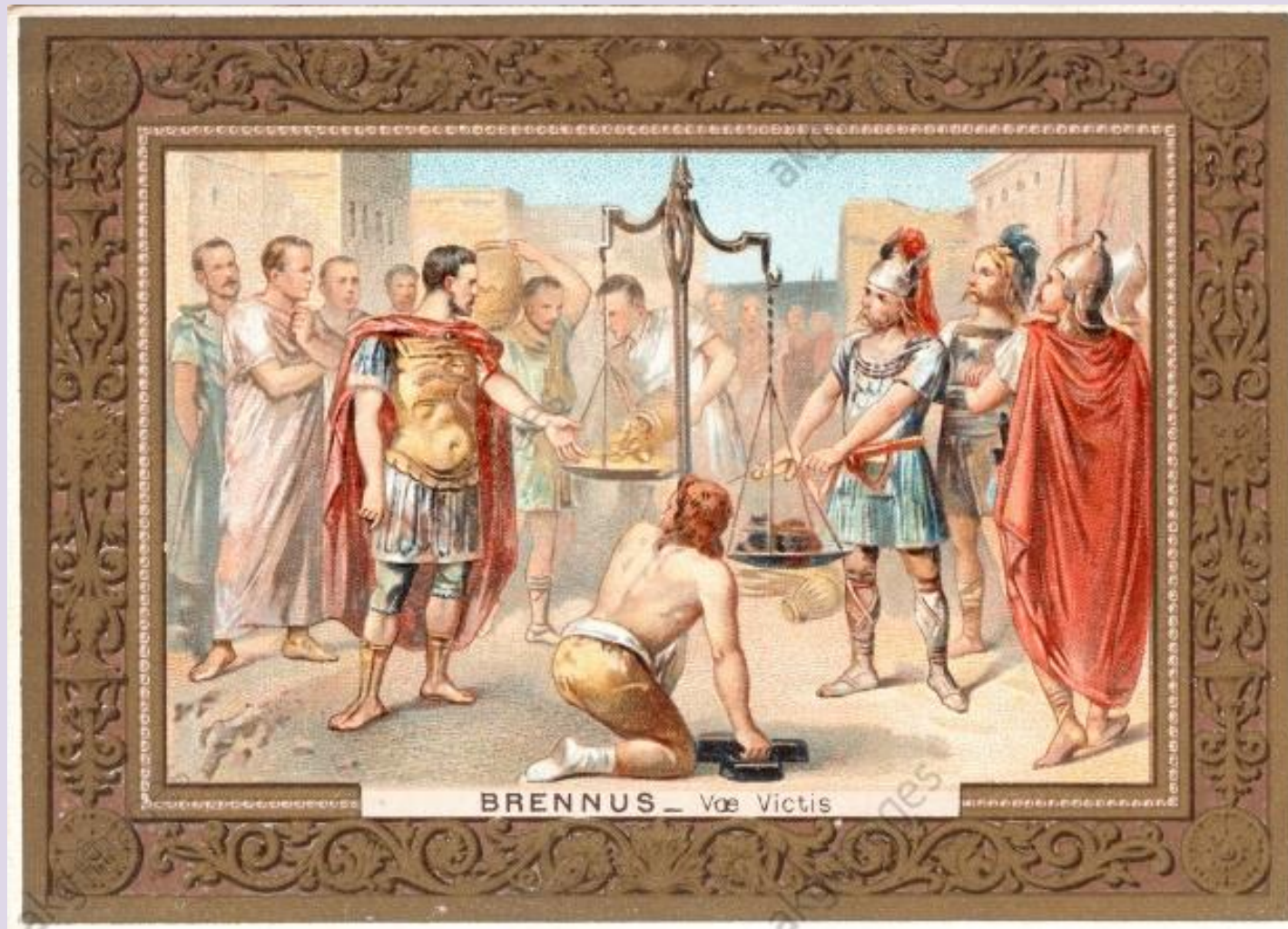
b) védekező háborúk → hódítások

↔ pl. gallok

(↔ pl. punok, Kr. e. 3–2. sz.)

?

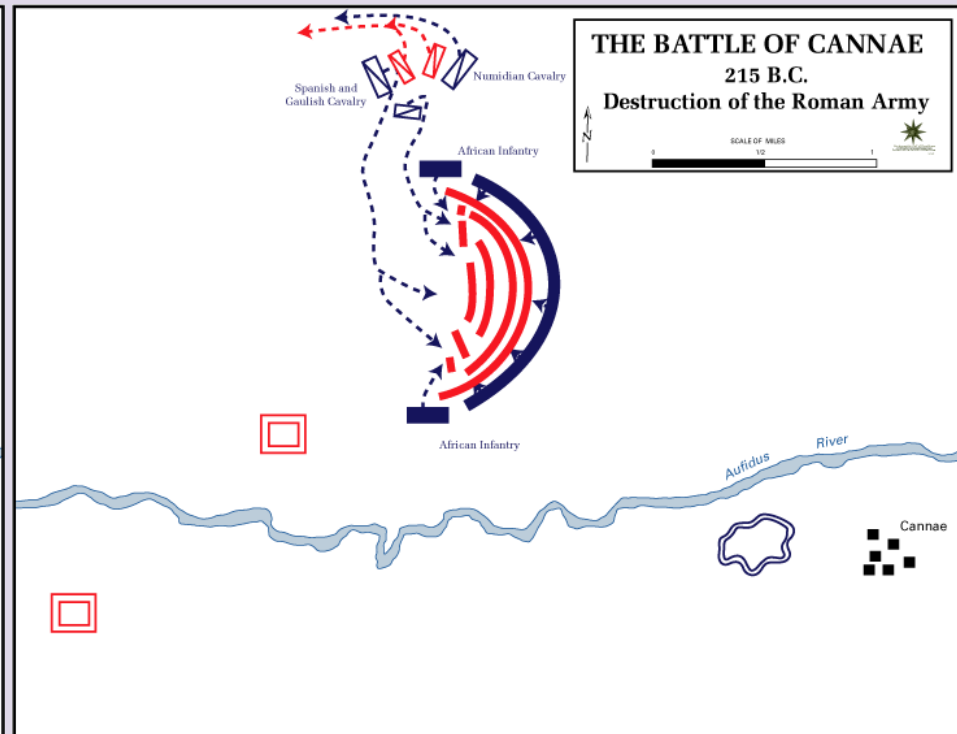
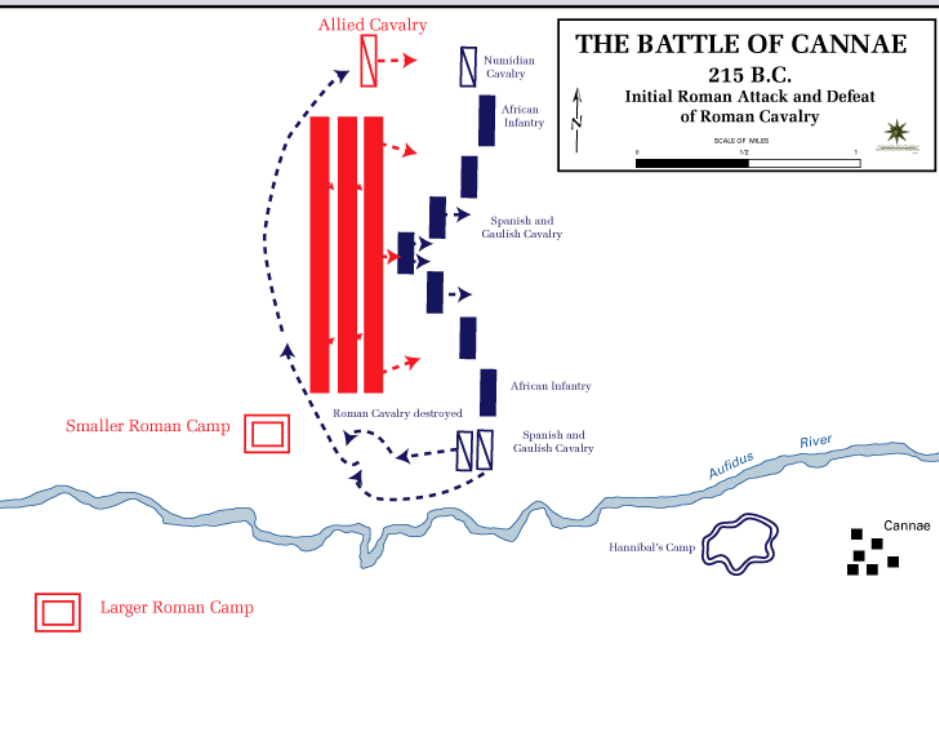
- Kr. e. 387
Brennus
kard a mérleg
serpe-
nyőjébe
Vae victis!
- pun háborúk
→ Szicília az
első pro-
vincia – ?
→ a Földközi-t.
Ny-i medencéje Rómát uralja

*Francia litográfia, ismeretlen művész (1890).
Paris, Collection particulière*

– Hannibál – ?

i. e. 216 – Cannae: katlanacsata → Hannibál nagy győzelme
bekerítés, megsemmisítés
~ Sztálingrád (1942/43)

c) államszervezet – TK ????

– senatus – ?

– magisztrátusok = választott tisztségviselők
pl. consul (– !), censor (– !), dictator (– !)

3. A köztársaság válsága

(Kr. e. 2. sz. vége – Kr. e. 31)

- köztársasági berendezkedés ↔ birodalom igényei
- társadalmi ellentétek, pl.
 - nagybirtokosok (*senatorok*) ↔ kereskedők
 - földjüket vesztett parasztok (← katonáskodnak)
- zsoldos sereg
- hadsereg szerepe; több egyeduradalomra törő személy hadvezér volt (a hadsereg irányítását próbálta megszerezni)

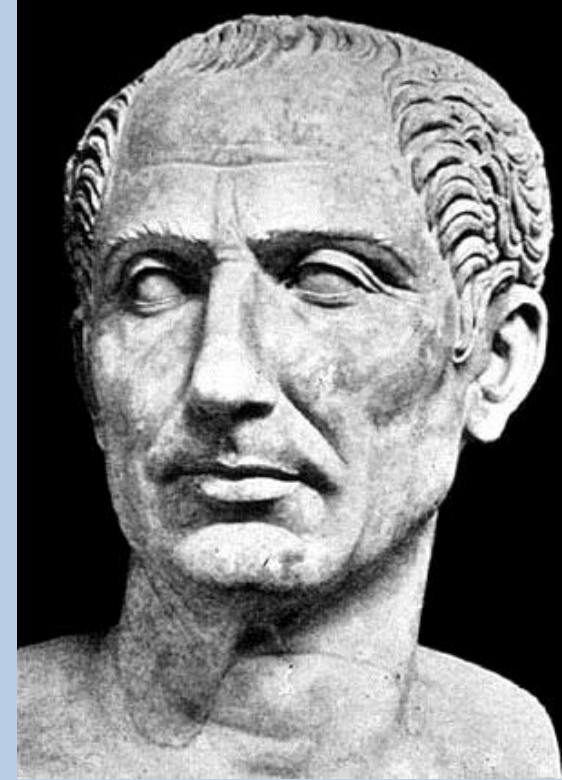

- **Spartacus-féle rabszolgafelkelés (Kr. e. 73–71)**
a felkelést leverő hadvezérek (Crassus,
Pompeius) befolyása erősödik
→ köztársaság helyzete tovább gyengül

- **Caius Julius Caesar** →
(100 – Kr. e. 44. márc. „idusa” [15.]
remek hadvezér → Gallia meghódítása
zsákmány, személyéhez
hű hadsereg
szépíró – ?

- triumvirátus (Kr. e. 60) – ?
3 férfiú (P., Cr. és Cae. titkos szövetsége a sen. ellen)
Caesar elveszi P. leányát, Kr. e. 59-ben ő lesz az egyik
consul, fellép P. és Cr. érdekében
- polgárháború – ?
Róma Kr. e. 49-ben hazarendelte JC-t, hogy elszakítsa
hadseregétől, ám ő katonáival együtt ment a városba

←
48, Egy.: ♥ Kleopátra

4. Caesar egyeduralma

- Róma:
 - örökös dictator 47–44
 - szén. 600→900 – ?
 - földosztás veteránjainak
 - középítkezések
- a naptárreform

a birodalom egységét és nyugalmát elősegítő reformok

- probléma: a csillagászati év = 365 nap 5 óra 48 perc 46 sec
- az évek váltakozó hosszúságúak, a naptár késik, zavar az évszakok beálltában
- Caesar / Szoszigenész: 1 év = 365 $\frac{1}{4}$ nap
 - tüneti kezelés: Kr. e. 46 = *annus confusionis* – 445 nap
 - hosszútávú megoldás: minden 4. év szökőév szökőnap: febr. 24.
- Mi lesz a baj? → a Julián-naptár évente 11 perc 14 mp-et siet
 - ez 130 évente 1 napot jelent
- XIII. Gergely pápa (16. sz., barokk) → Gergely-naptár 1582. október 4. után 15.
 - a 100-zal osztható évek közül csak a 400-zal oszthatók szökőévek → 3300 év alatt 1 nap hiba

- Caesar: nyílt, leplezetlen egyeduralom

Kr. e. 44. március 15. – Brutus és Cassius vezetésével megölik – ?
(*Te is, fiam, Brutus?*)

*Vincenzo Camuccini (†1844, klasszicizmus): Julius Caesar halála.
Galleria Nazionale d'Arte Moderna e Contemporanea (Róma)*

5. Octavianus Augustus, az első császár

[= fenséges]

– Kr. e. 31., Actium – ? fő ellenfele: Antonius legyőzése tengeri csatában

– *principátus* = köztársasági formákkal leplezett egyeduralom

Az isteni Augustus viselt dolgai – TK 37. o.

meglehetősen demagóg – ?

– békés külpolitika,
diplomácia

– pax Romana – ?

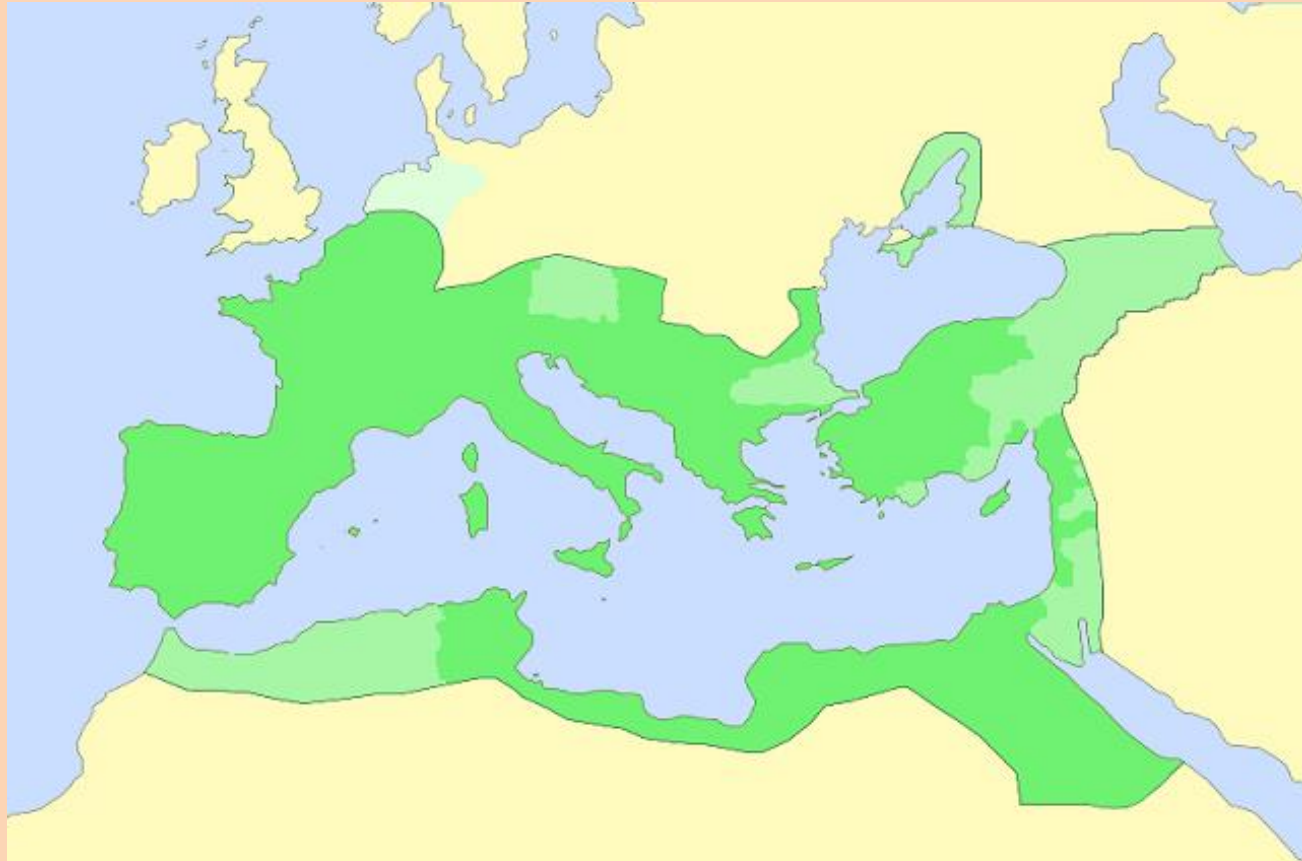
propaganda is!

– Kr. e. 9.: Pannónia
elf. (Duna)

– Maecenas – ?

→ Horatius,
Vergilius

*A Római Birodalom
Augustus korában*

Az Augustus-gemma (Kr. u. 1. sz.)
(Bécs, Kunsthistorisches Museum)

